

18 Δεκεμβρίου, 1992

(ΠΙΚΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές)

INTERGAZ LTD.,

Εφεσείοντες,

v.

MOBIL OIL CYPRUS LTD.,

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7920).

Έφεση — Εξαγωγή συμπερασμάτων από τη μαρτυρία — Το Εφετείο βρίσκεται στην ίδια θέση όπως το πρωτόδικο Δικαστήριο — Σύμβαση για την πώληση και παράδοση υγραερίου, που θα μεταφερόταν διά θαλάσσης — Διαφορετική ποσότητα υγραερίου καταμετρήθηκε στο στόμιο του θαλάσσιου αγωγού με τον οποίο προσδέθηκε το πλοίο από αυτή που καταμετρήθηκε στις δεξαμενές της εφεσίβλητης — Κατά πόσο έπρεπε να θεωρηθεί ότι είχε παραδοθεί η πρώτη ή η δεύτερη ποσότητα — Το Εφετείο εξήγαγε διαφορετικά συμπεράσματα από το πρωτόδικο Δικαστήριο, και έκρινε ότι έπρεπε να θεωρηθεί ως παραδοθείσα, η ποσότητα που είχε καταμετρηθεί στο στόμιο του αγωγού.

Μεταξύ των διαδίκων είχε συναφθεί σύμβαση για την πώληση και παράδοση από την εφεσείουσα στην εφεσίβλητη ποσότητας υγραερίου, που θα μεταφερόταν με πλοίο. Η παράδοση θα γινόταν στις εγκαταστάσεις της εφεσίβλητης στη Λάρνακα, μέσω θαλάσσιου αγωγού, στον οποίο προσδέθηκε το πλοίο. Η συμφωνία περιλάμβανε όρο ότι η ποσότητα που θα παραδιδόταν θα καταμετρόταν από ανεξάρτητο επιμετρητή, ο οποίος βεβαίωσε πως διοχετεύτηκαν από το πλοίο στον αγωγό της εφεσίβλητης 579,423 μετρικοί τόνοι, αλλά ότι στις δεξαμενές της εφεσίβλητης στη Ξηρά έφθασαν μόνο 554,138 μετρικοί τόνοι. Το μοναδικό επίδικο θέμα στην αγωγή ήταν κατά πόσο έπρεπε να θεωρηθεί ότι είχε παραδοθεί η πρώτη ποσότητα ή μόνο η δεύτερη. Στην αρχική προσφορά της εφεσείουσας υπήρχε ρητή πρόνοια ότι η κυριότητα του υγραερίου θα μεταβιβαζόταν, και ο κίνδυνος απώλειας θα μεταφερόταν, στην εφεσίβλητη όταν το υγραέριο θα έφθανε από το πλοίο στο στόμιο του αγωγού, αλλά η προσφορά εκείνη δεν είχε γίνει αποδεκτή στην αρχική της μορφή και είχε επακολουθήσει αντιλλαγή τηλεμηνυμάτων, στα οποία γινόταν αναφορά σε παράδοσι, του υγραερίου στις δεξαμενές ή στις εγκαταστάσεις της εφεσίβλητης. Το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι η αρχική προσφορά της εφεσείουσας δεν είχε γίνει αποδεκτή ως είχε και ότι η πραγματική συμφωνία μεταξύ των διαδίκων έπρεπε να εξαχθεί από την μεταξύ

τους αλληλογραφία. Έκρινε ότι η αναφορά στις δεξαμενές ή εγκαταστάσεις της εφεσίβλητης σήμαινε παράδοση στις ίδιες τις δεξαμενές στη ξηρά και όχι στο στόμιο του αγωγού με τον οποίο ήταν συνδεδεμένες. Επίσης έκρινε, διαζευκτικά, ότι εν πάσει περιπτώσει δεν είχε αποδειχθεί η παράδοση της ποσότητας στο στόμιο του αγωγού, διότι ο ανεξάρτητος επιμετρητής στην μαρτυρία του είχε αποκλείσει το ενδεχόμενο διαρροής υγραερίου από τον αγωγό. Κατά την μαρτυρία του ο επιμετρητής είχε όμως δηλώσει ότι δεν μπορούσε να αποκλείσει τέτοιο ενδεχόμενο.

Αποφασίσθηκε ότι:

Εφόσον ο αγωγός ανήκε στην εφεσίβλητη, ήταν μέρος των δικών της εγκαταστάσεων και ήταν υπό τον έλεγχό της, με το στόμιο του στη θάλασσα, και αποτελούσε τον μόνο τρόπο πρόσβασης στις δεξαμενές της εφεσίβλητης στη ξηρά, δεν ήταν νοητό η ανάληψη υποχρέωσης παράδοσης στις δεξαμενές ή εγκαταστάσεις της εφεσίβλητης να σημαίνει οτιδήποτε περισσότερο από υποχρέωση διοχέτευσης υγραερίου στον αγωγό. Από δε την αλληλογραφία διαφαινόταν ότι ουδέποτε οι διάδικοι είχαν διανοηθεί ότι ήταν ένα πράγμα η διοχέτευση του υγραερίου στον αγωγό και άλλο η παράδοση του στις δεξαμενές της εφεσίβλητης στη ξηρά. Το εύρημα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι δεν είχε αποδειχθεί η παραδοθείσα ποσότητα στο στόμιο του αγωγού ήταν επίσης ακροσφαλές, και γι' αυτό η απαίτηση της εφεσελεύσας έπρεπε να είχε πετύχει.

Η έφεση επιτράπηκε με έξοδα.

Έφεση.

Έφεση από τους ενάγοντες κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας (Χατζηχαμπής, Ε.Δ.) που δόθηκε την 1η Ιουνίου, 1989 (Αρ. Αγωγής 2991/85) με την οποία απέρριψε την αγωγή των εναγόντων και δέχτηκε τη θέση των εναγομένων σχετικά με ποσότητα υγραερίου που είχαν παραδώσει οι ενάγοντες στους εναγομένους.

B. Βασιλειάδης, για τους εφεσείντες.

A. Δικηγορόπουλος, για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Κωνσταντινίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Με παραδεκτές όλες τις υπόλοιπες λεπτομέρειες, η διαφορά των διαδίκων περιοριζόταν στο ποιά ακριβώς ποσότητα υγραερίου είχαν παραδώσει οι ενάγοντες - εφεσείοντες στους εναγομένους - εφεσιβλήτους στα πλαίσια της σύμβασης πώλησης που είχαν συνάψει. Το πρωτόδικο Δικαστήριο δέχτηκε τη θέση των εναγομένων και απέρριψε την αγωγή.

Η τύχη της έφεσης θα κριθεί ανάλογα με το αν ορθά ή λανθασμένα αποφασίστηκε το μοναδικό αμφισβητούμενο ζήτημα της χρονικής στιγμής κατά την οποία θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι συντελέστηκε η παράδοση του υγραερίου. Αυτό, σε συνδυασμό και με το ποιά ακριβώς ποσότητα υγραερίου παραδόθηκε από τους ενάγοντες στους εναγομένους.

Οι εναγόμενοι διατηρούσαν στην ακτή της Λάρνακας δεξαμενές υγραερίου συνδεδεμένες με αγωγό μήκους 1000 - 1300 μέτρων που εκτεινόταν υποθαλασσίως μέχρι του σημείου της αγκυροβόλησης των πετρελαιοφόρων πλοίων. Ο αγωγός αποτελούσε το μόνο δυνατό τρόπο διοχέτευσης υγραερίου από τα πλοία στις δεξαμενές.

Οι ενάγοντες ανέλαβαν να παραδώσουν στους εναγομένους 600 περίπου μετρικούς τόνους υγραερίου. Το συμφωνηθέν τίμημα ανερχόταν στις £95 ανά τόνο. Ήταν η συμφωνία τους να καταμετρηθεί η ποσότητα που θα παραδιδόταν από ανεξάρτητο επιμετρητή. Ο ανεξάρτητος επιμετρητής βεβαίωσε πως διοχετεύθηκαν από το πλοίο στον αγωγό των εναγομένων 579,423 μ.τ. Στις δεξαμενές, όμως, των εναγομένων στην ξηρά, καταμετρήθηκαν, από τον ίδιο, μόνο 554,138 μ.τ. Οι εναγόμενοι υποστήριξαν πως ο προσδιορισμός του ποσού που όφειλαν να έπρεπε να γίνει με βάση την ποσότητα που πράγματι κατέληξε στις δεξαμενές τους στη ξηρά. Οι ενάγοντες διεκδίκησαν πληρωμή για όση ποσότητα αποδεδειγμένα διοχετεύθηκε στον αγωγό των εναγομένων. Ήταν η υπόθεσή τους πως δεν ήταν θέμα που αφορούσε τους ίδιους το τί έγινε από τη στιγμή εκείνη και μετά. Η διαφορά ήταν 25,285 μ.τ. και οι ενάγοντες αξίωσαν το ποσό των £2.404,08 που αντιπρο-

σπατεύει την αξία τους, πλέον τόκο προς 9% από την ημέρα κατά την οποία θά έπρεπε να είχε γίνει η πληρωμή.

Σύμφωνα με την προσφορά των εναγόντων η ωφέλιμη κυριότητα του υγραερίου θα μεταβιβαζόταν και ο κίνδυνος απώλειας θα μεταφερόταν από τους ίδιους στους εναγομένους όταν το υγραέριο θα έφθανε από το πλοίο στο στόμιο του αγωγού που περιγράψαμε. Γινόταν ακόμα αναφορά σε καταμέτρηση της ποσότητας από τον επιμετρητή πάνω στο πλοίο. Ο πρωτόδικος δικαστής θεώρησε πως αν κρινόταν η υπόθεση πάνω στη βάση της προσφοράς των εναγόντων, δεν θα μπορούσε παρά να γινόταν δεκτή η δική τους θέση. Εκρίνε, όμως, πως οι εναγόμενοι δεν αποδέχθηκαν εκείνη την προσφορά ως είχε, πως τελικά η πώληση πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια σύμβασης που συνάφθηκε έπειτα από ανταλλαγή σειράς τηλεμηνυμάτων πάνω στη βάση εναλλακτικής πρότασης που υπέβαλαν οι εναγόμενοι και που έγινε δεκτή και πως η απάντηση στο ερώτημα θα έπρεπε να αναζητηθεί σε εκείνα τα τηλεμηνύματα. Γινόταν σ' αυτά αναφορά σε παράδοση του υγραερίου στις δεξαμενές (tankage ή tanks) των εναγομένων. Κατά τη κρίση του πρωτόδικου Δικαστηρίου με αυτά εννοούνταν οι ίδιες οι δεξαμενές στη ξηρά και όχι ο αγωγός με τον οποίο ήταν συνδεδεμένες και η αγωγή απορρίφθηκε γιατί εκείνο που έπρεπε να μετρήσει ήταν ακριβώς η ποσότητα που κατάληξε στις δεξαμενές, ανεξάρτητα από το πόσο υγραέριο διοχετεύθηκε στον αγωγό των εναγομένων.

Ο πρωτόδικος δικαστής είδε το ζήτημα και από διαζευκτική σκοπιά. Και αν προσεγγιζόταν η υπόθεση πάνω στη βάση της εκδοχής των εναγόντων, θα έπρεπε να είχε αποδειχθεί πως διοχετεύθηκαν από το πλοίο στον αγωγό 579,423 μ.τ. Οι ενάγοντες απέτυχαν, σύμφωνα με την απόφαση του, να αποδείξουν αυτό τον ισχυρισμό ενόψει της μαρτυρίας του ανεξάρτητου επιμετρητή σύμφωνα με την οποία το ενδεχόμενο της διαρροής υγραερίου κατά τη μεταφορά του δια μέσου του αγωγού θα έπρεπε να αποκλειστεί. Κατά τον ίδιο μάρτυρα, εμφανίζονταν συχνά διαφορές μεταξύ των μετρήσεων που γίνονταν στο πλοίο και

εκείνων στις δεξαμενές στη ξηρά που οφείλονταν στην ασάθεια του πλοίου στη θάλασσα και στην πιθανότητα λάθους στον υπολογισμό που αυτή συνεπάγεται. Επομένως, σύμφωνα με την πρωτόδικη απόφαση, η μόνη λογική εξήγηση της διαφοράς στην παρούσα υπόθεση, ήταν η ανακρίβεια των μετρήσεων που έγιναν στο πλοίο και που εμφανίσαν ως διοχετευθείσα μεγαλύτερη ποσότητα από την πραγματική.

Αμφισβητείται η ορθότητα της απόφασης και στα δυο της σκέλη. Αντίθετα από όσα υποστήριξαν οι εναγόμενοι, οι ενάγοντες εισηγήθηκαν πως τίποτε από όσα απετέλεσαν το αντικείμενο διαπραγματεύσεων μετά την αρχική προσφορά δεν μπορούσε να οδηγήσει στα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε το πρωτόδικο Δικαστήριο. Παράλληλα, με δοσμένες τις μετρήσεις του ανεξάρτητου επιμετρητή στο πλοίο, ο αποκλεισμός του ενδεχομένου της διαρροής και η αναζήτηση άλλης αιτίας ως επεξηγηματικής της διαφοράς, ήταν ενόψει της μαρτυρίας που προσάχθηκε, επισφαλής· ιδιαίτερα έχοντας υπόψη δήλωση που είχε κάμει ο επιμετρητής σύμφωνα με την οποία δεν μπορούσε να αποκλείσει το ενδεχόμενο διαρροής από τον αγωγό.

Το αποδεικτικό υλικό, που πρέπει να σημειώσουμε αναλύεται με λεπτομέρεια στην πρωτόδικη απόφαση, είναι σταθερό. Το ζήτημα είναι ποιά συμπεράσματα δικαιολογείται να εξαχθούν από αυτό. Έχουμε καταλήξει πως τα στοιχεία που υπάρχουν οδηγούν σε αντίκρουση του επίδικου θέματος διαφορετική από εκείνη του πρωτόδικου Δικαστηρίου.

Είναι ορθό πως είχαν εκδηλωθεί διαφορές μεταξύ των διαδίκων και πως η απάντηση των εναγομένων στην αρχική προσφορά των εναγόντων συνιστούσε αποδοχή μεν αλλά υπό όρους έτσι που, κατά τις γενικές αρχές του δικαίου των συμβάσεων, να μή μπορεί να λεχθεί ότι είχε, εκείνη τη στιγμή, συναφθεί σύμβαση μεταξύ τους. Είναι ακόμα ορθό πως στο τέλος η παράδοση του υγραερίου έγινε πάνω στη βάση της διαζευκτικής πρότασης που υπέβαλαν οι εναγόμενοι όπως την αναλύει το πρωτόδικο Δι-

καστήριο.

Δεν μπορούμε όμως να συμφωνήσουμε πως ήταν η σύμβαση των μερών να εκτείνεται η ευθύνη των εναγόντων έτσι που να είναι εκείνοι υπόλογοι και μετά τη διοχέτευση του υγραερίου στον αγωγό. Ο αγωγός ανήκε στους εναγομένους. Ήταν μέρος των δικών τους εγκαταστάσεων και ήταν εκείνοι που είχαν τον έλεγχο του. Το στόμιό του στη θάλασσα ήταν ο μόνος τρόπος πρόσβασης στις δεξαμενές των εναγομένων στην ξηρά. Η ανάληψη υποχρέωσης παράδοσης στις δεξαμενές των εναγομένων δεν θα ήταν νοητό να σημαίνει ο,τιδήποτε περισσότερο από υποχρέωση διοχετεύσεως υγραερίου στον αγωγό τους και αυτή θα έπρεπε να ήταν η εξήγηση των όρων "tankage" και "tanks" που χρησιμοποιήθηκαν σε ορισμένα από τα τηλεμηνύματα. Διαφορετικά, θα ήταν ως αν αναλάμβαναν ευθύνη οι ενάγοντες για ενδεχόμενα τα οποία, ως εκ της φύσεως των πραγμάτων, βρίσκονταν έξω από τον έλεγχό τους. Πολύ περισσότερο αφού, από τη μελέτη της αλληλογραφίας, προκύπτει πως στην πραγματικότητα ουδέποτε τέθηκε τέτοιας φύσης ζήτημα από τους εναγομένους. Σε άλλα τηλετύμα οι εναγόμενοι αναφέρονται σε παράδοση στις "terminal installations" τους και στο "terminal tankage" τους που δεν μπορεί παρά να ερμηνευθεί ότι σημαίνει το τελικό σημείο των εγκαταστάσεών τους, δηλαδή το στόμιο του αγωγού το οποίο, δια μέσου της φλάντζας του, θα συνδεόταν με τις αντίστοιχες εγκαταστάσεις του πλοίου.

Υπάρχει, όμως και το εξής. Οπως διαβάζουμε τα έγγραφα πάνω στο περιεχόμενο των οποίων κρίθηκε το θέμα, δεν θεωρούμε ότι διανοήθηκαν οποτεδήποτε οι διάδικοι ότι ήταν ένα πράγμα η διοχέτευση του υγραερίου στον αγωγό και άλλο η παράδοσή του στις δεξαμενές των εναγομένων στη ξηρά ούτε και με την αρχική προσφορά. Οπως επεσήμανε το πρωτόδικο Δικαστήριο, στα πλαίσια της αρχικής προσφοράς οι ενάγοντες θα μετέφεραν το υγραέριο για λογαριασμό των εναγομένων. Είναι γιατί αυτός θα ήταν ο ρόλος τους που οι ενάγοντες περιέλαβαν στην αρχική τους προσφορά την παράγραφο ως προς το

πότε θα μεταφερόταν ο κίνδυνος στους εναγομένους. Έτσι, η παράγραφος εκείνη θα πρέπει να διαβάζεται όχι ως αντιδιαστέλλουσα ή διαφοροποιούσα μεταξύ της παράδοσης στον αγωγό και της παράδοσης στις δεξαμενές αλλά ως δηλωτική του γεγονότος ότι οι ενάγοντες αποδέχονταν ανάληψη του κινδύνου μέχρι και την ύστατη στιγμή της παράδοσης του υγραερίου στους εναγομένους, που δεν μπορούσε παρά να γινόταν με τη διοχέτευση του υγραερίου στον αγωγό τους.

Η παράδοση έγινε τελικά πάνω στη βάση της διαζευκτικής πρότασης των εναγομένων σύμφωνα με την οποία οι ενάγοντες θα εισήγαγαν το υγραέριο και θα το παρέδιδαν, στα πλαίσια κατ' ευθείαν πια πώλησής του από τους ίδιους στους εναγομένους. Αυτό, όσο και αν σημαίνει πως δεν υπήρξε αποδοχή της αρχικής προσφοράς που στην πορεία αντικαταστάθηκε με τη νέα ρύθμιση, δεν μπορεί να δικαιολογήσει την αντίληψη πως οι διάδικοι συμφώνησαν, ως εκ των όρων που χρησιμοποίησαν, ότι η διοχέτευση του υγραερίου στον αγωγό δεν ήταν η αναληφθείσα παράδοση στις δεξαμενές.

Απομένει η διαζευκτική σκοπιά. Κατά τη συμφωνία των διαδίκων ανεξάρτητος επιμετρητής θα καταμετρούσε την ποσότητα που θα παραδιδόταν. Ο ανεξάρτητος επιμετρητής καταμέτρησε την ποσότητα που διοχετεύθηκε στον αγωγό που ήταν και το ορθό κριτήριο. Βεβαίωσε στη γραπτή του έκθεση πως είχαν διοχετευθεί στον αγωγό 579,423 μ.τ. Ενόψει αυτής της μαρτυρίας, που ήταν κοινά αποδεκτή και κρίθηκε αξιόπιστη, δεν απέμεινε περιθώριο για πιθανολόγηση. Η επέκταση σε όσα αναφέρθηκαν ως προς συχνές διαφορές μεταξύ των μετρήσεων στο πλοίο και στην ξηρά, δεν είχαν τη θέση τους. Ενώπιον του Δικαστηρίου βρισκόταν η σαφής και αναντίλεκτη μαρτυρία πως ο ανεξάρτητος επιμετρητής καταμέτρησε τη συγκεκριμένη ποσότητα και κατέληξε σε συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Αυτό θα έπρεπε να ήταν και το τέλος του θέματος.

Κάτω από τις συνθήκες της υπόθεσης, το τί έγινε ή μπορούσε να είχε γίνει από τη στιγμή της διοχέτευσης του

υγραερίου στον αγωγό και μετά και ιδιαίτερα το αν υπήρχε ή όχι διαρροή, δεν ήταν ζήτημα που αφορούσε τους ενάγοντες. Σημειώνουμε, εν πάση περιπτώσει, πως διακρίνουμε βάση στη θέση των εναγόντων πως το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου σύμφωνα με το οποίο η διαρροή θα έπρεπε να αποκλειστεί, είναι επισφαλές. Αυτό, έχοντας υπόψη, την παραδοχή του ανεξάρτητου επιμετρητή πάνω στη μαρτυρία του οποίου στηρίχτηκε το συμπέρασμα πως είχε, σε κάποιο στάδιο, δηλώσει ότι δεν απέκλειε τη διαρροή. Το πρωτόδικο δικαστήριο δεν έδωσε σημασία στη δήλωση εκείνη επειδή, όπως σημειώνει, στη συζητούμενη υπόθεση ο επιμετρητής προέβη στον απαραίτητο έλεγχο και δεν διαπίστωσε διαρροή. Ομως η δήλωση έγινε, όπως προκύπτει, μετά τον έλεγχο που κατέθεσε ότι έκαμε ο επιμετρητής και αφορούσε στην παρούσα υπόθεση.

Ο δικηγόρος των εναγομένων εισηγήθηκε πως σε περίπτωση επιτυχίας της έφεσης δεν θα πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να επιδικαστεί ο τόκος του 9% που αξίωσαν οι ενάγοντες. Οι ενάγοντες αξίωσαν αυτό το τόκο επειδή, όπως αναφέρεται στην έκθεση απαιτήσεως, δανειζονται χρήματα με τόκο προς 9% και, επομένως, υπέστησαν ισόποση ζημιά λόγω της μη πληρωμής του υπόλοιπου του τιμήματος. Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν ασχολήθηκε με το ξεχωριστό αυτό ζήτημα. Το ορθό θα ήταν να το έκαμνε. Ομως, όπως ορθά επεσήμανε ο δικηγόρος των εναγομένων δεν είχε προσαχθεί από τους ενάγοντες οποιαδήποτε μαρτυρία σχετικά με το θέμα. Σ' αυτή την περίπτωση, μπορούμε να διαπιστώσουμε, ως θέμα εξαγωγής συμπεράσματος, πως πραγματικά δεν αποδείχθηκε αυτό το μέρος της αξίωσης.

Τελικά η έφεση επιτυγχάνει. Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται και αντικαθίσταται με απόφαση υπέρ των εφεσειόντων - εναγόντων για £2.402,08 πλέον έξοδα για την παρούσα και την πρωτόδικη διαδικασία.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.